



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK**

**JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Brně projednal ve veřejném zasedání konaném dne 12. března 2025 v trestní věci **obžalovaného jménem M.Š., narozený XXXXX v XXXXX,** trvale bytem XXXXX, odvolání obžalovaného a odvolání **poškozených: 1. M.J.,** narozená XXXXX, bytem XXXXX, **2. M.J.,** narozená XXXXX, bytem XXXXX, **3. J.J.,** narozený XXXXX, bytem XXXXX, všichni poškození zastoupeni zmocněnkyní Mgr. Martou Hadravovou, advokátkou, se sídlem Purkyňova 99, 612 00 Brno, proti rozsudku Okresního soudu ve Vyškově, č.j. 2 T 87/2024-389, ze dne 5. 11. 2024, a v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Hany Kleinové a soudců JUDr. Aleše Dufka a JUDr. Josefa Teplého rozhodl

**takto:**

Podle § 258 odst. 1 písm. b), f), odst. 2 trestního řádu se z podnětu odvolání obžalovaného a poškozených M.J., M.J. a J.J. napadený rozsudek **zrušuje** ve všech výrocích o náhradě nemajetkové újmy.

Podle § 259 odst. 3 písm. b), odst. 4 trestního řádu se **nově rozhoduje** tak, že podle § 228 odst. 1 trestního řádu se obžalovanému **ukládá** povinnost zaplatit na náhradě nemajetkové újmy poškozeným:

- **S.T.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, částku 807 060 Kč,
- **M.T.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX částku 887 766 Kč,
- **T.B.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX částku 484 236 Kč,
- **M.J.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX částku 322 824 Kč,
- **M.J.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX částku 322 824 Kč,
- **J.J.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX částku 161 412 Kč.

Podle § 229 odst. 2 trestního řádu se poškození S.T., M.T., T.B. a J.J. **odkazují** se zbytkem svých nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Jinak zůstává napadený rozsudek nezměněn.

### Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný M.Š. uznán vinným přechinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku, kterého se dle skutkových zjištění soudu I. stupně dopustil tím, že

dne 4. 6. 2023 ve 13:25 hodin řídil po silnici č. II/428 v k. ú. města Ivanovice na Hané, okres Vyškov, ve směru od Ivanovic na Hané k obci Švábenice osobní motorové vozidlo tovární značky XXXXX, registrační značky XXXXX, přičemž při jízdě táhlou levotočivou zatáčkou, kde je místní úpravou provozu snížena rychlost na 50 km/h, nepřizpůsobil rychlost jízdy zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat, kdy se v daném místě s vozidlem pohyboval rychlostí v intervalu 139,7 - 154,4 km/h, následně vyjel pravými koly do nebezpečného terénu a uvedl vozidlo do smyku, který nezvládl a od pravého okraje komunikace přes podélnou čáru souvislou přejel do protisměru, načež dále pokračoval v jízdě mimo vozovku přes levý silniční příkop, kde pravým bokem vozidla narazil do vzrostlého stromu, čímž porušil ustanovení § 4 písm. c), § 11 odst. 1 a § 18 odst. 1, 4, 6 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přičemž při dopravní nehodě utrpěla spolujedoucí z vozidla BMW na předním sedadle T.T., nar. XXXXX, která nebyla v době nehody připoutána bezpečnostním pásem (čímž porušila ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb.), zranění neslučitelná se životem.

2. Za tento přečin byl obžalovanému soudem I. stupně a za sbíhající se přečin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 trestního zákoníku, kterým byl uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2023, č.j. 91 T 68/2023-44, podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 2 trestního zákoníku uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 3,5 roku, když pro výkon tohoto trestu byl podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašlíková

zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Dále byl obžalovanému podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 7 let a dále soud I. stupně převzal z předchozího odsouzení i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu, člena statutárního orgánu a prokuristy v obchodních společnostech a družstvech na dobu 2 let. Podle § 43 odst. 2 trestního zákoníku současně soud I. stupně zrušil výrok o trestu z trestního příkazu Městského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2023, č.j. 91 T 68/2023-47, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále soud I. stupně rozhodoval o náhradě nemajetkové újmy, když podle § 228 odst. 1 trestního řádu uložil obžalovanému povinnost zaplatit nemajetkovou újmu poškozeným S.T. částku 968 472 Kč, M.T. částku ve výši 1 008 825 Kč a T.B. částku ve výši 564 942 Kč. Dále soud I. stupně rozhodl tak, že podle § 229 odst. 1 trestního řádu se poškození M.J., M.J. a J.J. odkazují se svými nároky na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Tento rozsudek napadli odvoláním jednak obžalovaný M.Š. a dále poškození M.J., M.J. a J.J.
4. Obžalovaný prostřednictvím své obhájkyň podal odvolání do výroku o trestu a výroku o náhradě škody (nemajetkové újmě). Obžalovaný ve svém odvolání poukazuje na nový důkaz, a to nahrávku jízdy a stylu jízdy poškozené T.T., ze které je dle obžalovaného patrné, že poškozená sama neměla problém s porušováním dopravních předpisů a s jízdou vysoce překračující povolené limity. Obžalovaný dále uvádí, že toto video měl k dispozici již dříve, ale nechtěl jej uplatnit. Nicméně musí reagovat na závěrečnou řeč zmocněnkyně poškozených, kdy tato zmínila něco v tom smyslu, že pokud byla poškozená odpoutaná, že to snad mělo být z důvodu toho, že se snažila z vozu uniknout. Jako by snad tím chtěla zmocněnkyně poškozených naznačit, že ve voze byla nedobrovolně, že nechtěla jet s obžalovaným nebo snad že nechtěla jet tak rychle. Takovéto naznačování je značně dehonestující a staví obžalovaného do role jakéhosi tyraňa či násilníka. Obžalovaný dále uvádí, že bylo naopak prokázáno, že s poškozenou T. měli dobrý vztah, rozhodně ji nijakým způsobem netýral či netrápil. Den před touto smutnou událostí, tedy před dopravní nehodou, bylo pořízeno jedno video, ze kterého neplyne, že by se nějak pohádali nebo že by se vztahy mezi nimi nějak zhoršily. S tímto se však dle obžalovaného poškození zjevně nesmířili a snaží se obžalovaného trestat, a to tím, že se téměř celá rodina připojili s nějakými nároky na náhradu škody. Ano, mají ze zákona na toto právo, nicméně zde tyto nároky nefigurují jako náhrada škody, ale jako prostředek toho, jak po všech stránkách obžalovaného zničit, aby ten kromě trestu, který dostal, byl i po jeho ukončení dále postižen nepřiměřenými finančními požadavky. Obžalovaný dále v odvolání uvádí, že lze mít za to, že rodiče a sourozenec by měly být citově nejbližší spjaté osoby, je však třeba mít na paměti, že je nezbytné prokázat, že mezi osobami usmrčené a pozůstalých byly skutečně intenzivní vřelé vztahy, které ovšem pozůstalí soudu zcela neprokázali. Pozůstalí pak nebyli stíženi smrtí osoby blízké vyšší měrou, např. v situaci, kdy by byli očitými svědky smrti poškozené, kdyby její smrt přímo vnímali. Nelze pak ani přehlížet, že s matkou měla zemřelá T. vztah spíše vlašný a s otcem se přes opakovanou snahu o blízké rodinné vztahy a pokusy bydlet pod jednou střechou neshodovaly. U rodičů T.T. nebyla dána taková intenzita vztahů s dcerou, jak tito deklarovali. Soud I. stupně na uvedených poškozených nevyžadoval řádné plnění povinnosti tvrzení a důkazní ohledně nároku na náhradu nemajetkové újmy. Dále obžalovaný uvádí, že nelze přehlédnout, že obžalovaný byl hospitalizován, trpěl zdravotními problémy, byl pod vlivem medikace a jeho komunikační možnosti i schopnosti byly značně omezené. I obžalovaného smrt T. velmi citelně zasáhla a s tímto nezvratným následkem dopravní nehody žije a bude žít dál. Dále obžalovaný ve svém odvolání kromě náhrady nemajetkové újmy poškozeným brojí i proti uloženému trestu, který se mu jeví jako nepřiměřeně přísný. Dále namítá, že odůvodnění napadeného rozsudku soudu I. stupně nedává vyčerpávající odpověď na otázku, proč a z jakých důvodů byl tak vysoký trest obžalovanému uložen. Závěrem svého odvolání obžalovaný navrhuje, aby Krajský soud v Brně rozsudek soudu I. stupně podle § 258 odst. 1 písm.

b), c), e), f) trestního řádu zrušil a aby sám podle § 259 odst. 3 věta první trestního řádu rozhodl tak, že obžalovanému uloží mírnější trest a sníží výši náhrady, kterou by měl hradit pozůstalým.

5. Pokud se týká odvolání poškozených, a to ve vztahu k zemřelé T.T., tety M.J., sestřenice M.J. a bratrance J.J., kteří jsou zastoupeni zmocněnkyní advokátkou Mgr. Martou Hadravovou, tak tito především nesouhlasí s rozsudkem soudu I. stupně v tom smyslu, že je soud I. stupně podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázal s jejich nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Poukazují na to, že požadovali odškodnění ve výši dlouhodobě akceptované judikaturou soudů vyšších soudů, kdy je za přiměřené zadostiučinění u osob vzdálenějších příbuzných osminásobek průměrné mzdy za rok předcházející smrti zesnulého a soud I. stupně tedy nemusel složitě posuzovat přiměřenost požadovaného odškodnění. Poškození doložili vedle vypovídajícího čestného prohlášení o úzkém vztahu a téměř každodenním kontaktu se zemřelou mnoha fotografií, které dokumentovaly jejich vzájemný, velmi vřelý, láskyplný a intenzivní vztah na první pohled přesahující běžné vazby mezi příbuznými. Dále poukazují na to, že všichni dotčení poškození byli přítomni hlavnímu líčení u soudu I. stupně a mohli se tedy bezprostředně o jejich vztahu se zemřelou vyjádřit, pokud by byli soudem I. stupně jako svědci vyslechnuti. Poškození jsou přesvědčeni, že v tomto konkrétním případě měl soud I. stupně dostatek podkladů pro posouzení přiměřeného požadavku poškozených již v trestním řízení a nebylo na místě je s jejich nároky odkazovat na řízení ve věcech občanskoprávních a znovu tak jít rány poškozených. Závěrem svého odvolání tedy poškození navrhuji, aby Krajský soud v Brně v rámci odvolacího řízení napadený výrok rozsudku soudu I. stupně změnil tak, že podle § 228 odst. 1 trestního řádu uloží obžalovanému povinnost zaplatit nemajetkovou újmu poškozeným M.J., M.J. aj.J., každému ve výši 332 824 Kč.
6. Odvolací soud konstatuje, že odvolání obžalovaného i odvolání poškozených prostřednictvím jejich zmocněnkyně bylo podáno včas oprávněno osobou a obsahovalo veškeré náležitosti odvolání dle ustanovení § 249 odst. 1 trestního řádu. Odvolací soud neshledal důvody pro odmítnutí nebo zamítnutí odvolání ve smyslu § 253 odst. 1, 3 trestního řádu. Krajský soud v Brně jako soud odvolací v souladu s ustanovením § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, by odvolací soud přihlédl, jen pokud by měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Odvolací soud dospěl přitom k závěru, že řízení před soudem I. stupně nevykazuje žádné podstatné vady, jak má na mysli ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu, když byla zachována veškerá ustanovení trestního řádu zabezpečující právo na obhajobu a řádné objasnění věci. Rovněž tak odvolací soud naznal, že postupem nalézacího soudu nedošlo k porušení práva na spravedlivý proces týkající se správného zjištění skutkového stavu, právní kvalifikace a uloženého trestu obžalovaného. Pokud se týká adhezního řízení, zde odvolací soud vady soudu I. stupně shledal a tyto musel napravit, jak o tom bude pojednáno níže.
7. Vzhledem k tomu, že obžalovaný před soudem I. stupně prohlásil vinu a soud tuto vinu podle § 206c odst. 4 trestního řádu přijal a dokazování tedy co do viny a právní kvalifikace nebylo soudem I. stupně prováděno, tak ani odvolací soud nepřezkoumával výrok o vině. Odvolací soud se tedy zaměřil především na výrok o trestu a výrok o náhradě nemajetkové újmy, tedy adhezní řízení, když obžalovaný si podal odvolání do výroku o trestu a dále poškození i obžalovaný si podali odvolání do výroku o nemajetkové újmě.
8. Odvolací soud po přezkoumání věci dospěl k závěru, že se zcela ztotožňuje se soudem I. stupně ve výroku, kterým byl obžalovanému uložen trest. Zcela správně soud I. stupně ukládal trest souhrnný taktéž za sbíhající se přečin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 trestního zákoníku, kterým byl obžalovaný uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2023, č.j. 91 T 68/2023-44, když tento skutek spáchal ještě předtím, než se dopustil nyní projednávaného skutku, a to dopravní nehody. Obžalovanému byl

tedy soudem I. stupně ukládán trest jednak za nedbalostní přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku a dále taktéž za úmyslný přečin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 trestního zákoníku. Přísnějším z těchto dvou je přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku, a proto zcela správně soud I. stupně ukládal trest podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku, kde je stanovena sazba trestu odnětí svobody od 1 roku do 6 let. Jako k výrazně přitěžující okolnosti soud I. stupně zcela správně přihlédl ke způsobu spáchání přečinu, tedy, že obžalovaný řídil motorové vozidlo vysokou rychlostí, která trojnásobně převyšovala povolenou rychlost na dané pozemní komunikaci, když jel rychlostí okolo 150 km/hod. v místě, kde byla povolena rychlost 50 km/hod. Tato jeho jízda byla správně soudem I. stupně vyhodnocena jako vysoce riskantní počínání a hazardérský způsob řízení motorového vozidla. Odvolací soud k tomuto může pouze dodat, že bylo téměř jisté, že obžalovaný při takovéto jízdě s vysokou pravděpodobností způsobí dopravní nehodu s velice závažnými následky. Lze konstatovat, že jednání obžalovaného až hraničilo se zločinem obecného ohrožení. Obžalovaný je osobou, která je velmi neukázněným až nebezpečným řidičem v provozu na pozemních komunikacích, když z evidenční karty řidiče je zřejmé, že velice krátce před touto dopravní nehodou byl obžalovaný kontrolován Policií České republiky při řízení motorového vozidla, když byl pod vlivem alkoholu, avšak obžalovaný odmítl jakékoliv zjišťování množství alkoholu. Za toto mu byla uložena ve správním řízení sankce, a to pokuta ve výši 38 000 Kč, a dále zákaz řízení motorových vozidel pro všechny skupiny od 23. 6. 2023 do 23. 2. 2025. Toto rozhodnutí nabylo právní moci až dne 23. 6. 2023, tedy až poté, co obžalovaný spáchal nyní projednávanou dopravní nehodu. V roce 2022 obžalovaný řídil automobil pod vlivem alkoholu, což bylo řešeno ve správním řízení, a byl mu uložen trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel. Taktéž ve správním řízení byl obžalovaný postižen za to, že řídil motorové vozidlo na pozemní komunikaci, přestože takovéto vozidlo nesplňovalo technické podmínky provozu na pozemních komunikacích a taktéž už byl ve správním řízení postižen za to, že překročil povolenou rychlost jízdy v obci. Obžalovaný má v evidenční kartě řidiče celkem 6 záznamů, a to od roku 2021 do roku 2023. Přestože obžalovaný je mladým řidičem a má řidičský průkaz pouze několik málo let, tak se již dopustil celé řady dopravních přestupků, a to i těch nejzávažnějších jako je řízení automobilu pod vlivem alkoholu. Dále odvolací soud zjistil, že obžalovaný při nyní projednávané dopravní nehodě se smrtelným následkem řídil osobní automobil po pozemní komunikaci přesto, že tento automobil neměl zákonné pojištění, a tudíž nebyl způsobilý k provozu na pozemních komunikacích. I toto svědčí o naprosté lhostejnosti obžalovaného k dodržování právních předpisů. Vzhledem ke všemu shora uvedenému a s odkazem na bod 10 odůvodnění rozsudku soudem I. stupně, týkající se uloženého trestu, odvolací soud může konstatovat a dospěl k závěru, že trest odnětí svobody v trvání 3,5 roku se zařazením do věznice s dozorem uložený obžalovanému soudem I. stupně, není trestem nepřiměřeným ve smyslu § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu. Odvolací soud vyhodnotil, že tento trest uložený obžalovanému není sice trestem úplně mírným, jedná se o trest spíše přísnější, nicméně pořád se jedná ještě o trest zcela přiměřený a odvolacímu soudu tedy nepřísluší do tohoto trestu uloženého soudem I. stupně zasahovat. Taktéž zcela správně soud I. stupně uložil obžalovanému i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, a to v trvání 7 let, když tento trest ve smyslu § 73 odst. 1 trestního zákoníku je možné ukládat v rozpětí od 1 roku do 10 let. Tento trest soud I. stupně uložil nad polovinou zákonné trestní sazby, když je možno odkázat na vše shora uvedené týkající se ukládání trestu odnětí svobody a přitěžujících okolností na straně obžalovaného. Obžalovaný je velmi neukázněný, nezodpovědný a až hazardérský řidič a je tedy potřeba, aby takovéto osobě bylo zabráněno v řízení motorových vozidel na pozemních komunikacích po delší dobu z důvodu zachování bezpečnosti ostatních účastníků silničního provozu.

9. Dále odvolací soud přezkoumal výrok o náhradě nemajetkové újmy, a to jak výrok, kterým byl obžalovaný zavázán podle § 228 odst. 1 trestního řádu zaplatit poškozeným nemajetkovou újmu, tak také výrok, kterým byli poškození podle § 229 odst. 1 trestního řádu se svým nárokem na

náhradu nemajetkové újmy odkázání na řízení ve věcech občanskoprávních. V obou dvou těchto výrocích odvolací soud shledal pochybení soudu I. stupně. Především odvolací soud nejdříve musel zkoumat, zda zemřelá poškozená má nějakou spoluvinu na dopravní nehodě a na jejím následku. Přestože z provedeného dokazování bylo zjištěno, že poškozená jako spolujezdkyně nebyla připoutána bezpečnostním pásem, tak k tomuto nebylo možné přihlédnout vzhledem k tomu, že znalec ve znaleckém posudku uvedl, že i kdyby poškozená byla tímto bezpečnostním pásem připoutána, tak by došlo při dopravní nehodě k jejímu usmrcení. Odvolací soud po zrušení obou dvou výroků o náhradě nemajetkové újmy, ať už o pozitivním výroku, tak i negativním výroku, rozhodl ve věci po provedeném dokazování sám s tím, že zcela stoprocentní zavinění na dopravní nehodě a na jejím následku nese obžalovaný.

10. Odvolací soud při určování výše náhrady nemajetkové újmy vychází z nového občanského zákoníku, a to konkrétně § 2959, kdy při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželů, rodičů, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti. Jedná se o právo ryze osobního charakteru, které je svou povahou úzce spjato s osobou pozůstalého. Jeho cílem je přiměřeně vyvážit, popř. zmírnit nemajetkovou újmu vzniklou pozůstalému v jeho osobnostní sféře a odčinit zásah do práva na budování a rozvíjení rodinných vztahů. Při určování náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké, odvolací soud, stejně tak jako soud I. stupně, vychází z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, kdy dle tohoto rozhodnutí, které bylo i publikováno ve sbírce soudních rozhodnutí pod č. 85/2019, za základní částku náhrady modifikovatelnou s užitím zákonných a judikaturou dovozených hledisek lze považovat v případě nejbližších osob (manžel, rodiče, děti) dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozené. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita a kvalita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případné poskytnutí jiné satisfakce. Vzájemný vztah je významný proto, že ztráta milované osoby zasáhne pozůstalého nesrovnatelně citelněji než ztráta příbuzného, k němuž má vztah neutrální či dokonce negativní. Při zohlednění věku zemřelého se odlišuje, nakolik je prožívána ztráta např. novorozence jeho rodiči, ztráta rodiče jeho dětmi nebo ztráta osoby důchodového věku jeho vnoučaty. I když ztráta rodiče představuje újmu v každém věku, bude mít jiný dopad na dítě útlého věku, které si ztrátu není dosud schopno plně uvědomit, a jiný na dítě školního věku, které je na rodiče citově i existenčně závislé a konečně jiný na dospělé jedince. Zákon jednoznačně preferuje peněžitou náhradu, takže jiná forma satisfakce jako např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení, není sama o sobě dostačující. Majetkové poměry škůdce coby kritérium stanovení náhrady nemajetkové újmy je nezbytné vnímat toliko jako výjimečný nástroj zmírnění přílišné tvrdosti zákona. Kritérium zkoumání majetkových poměrů škůdce nesmí být chápáno tak, že je přímá úměrnost mezi rozsahem majetku škůdce a výší náhrady. Majetkové poměry nepředstavují okolnost významnou pro strádání poškozeného. Právo na soukromí a rodinný život sekundární obětí je funkčně vyšší hodnotou než právo na ochranu majetku škůdce. Majetkové poměry škůdce tedy zásadně nehraje roli pro odstupňování výše náhrady, jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek. Zvláště za situace, když náhradu nemajetkové újmy bude hradit pojišťovna jako náhradu za škodu způsobenou dopravní nehodou. Judikatura dále dovozuje, že pokud se týká náhrady nemajetkové újmy u nejbližších příbuzných, pak za situace, že nebylo zjištěno, že by v rodině zemřelého a jeho pozůstalých docházelo k nějakým abnormalitám, pak je možno považovat tyto poškozené a zemřelého za běžnou průměrnou rodinu a není třeba žádným zvláštním a náročným způsobem jejich vztahy dokazovat. Úmrtí osoby blízké zasáhne každého pozůstalého na psychice. Pokud tedy se jedná o průměrnou rodinu s běžnými rodinnými vztahy nejbližších příbuzných, pak je možno vyjít právě z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 894/2018, kde byla stanovena základní částka náhrady, a to u nejbližších příbuzných manžel, rodiče, dítě jako dvacetinásobek

průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného. U sourozenců je judikaturou tato částka v takovéto průměrné rodině a průměrných vztazích stanovena na částku patnáctinásobku této mzdy. Zde je možno poukázat na rozhodnutí NS ČR 25 Cdo 3463/2018 a na něj navazující nález Ústavního soudu ČR IV. ÚS 2578/19 ze dne 31. 3. 2020. Přestože odvolací soud ze spisu a z provedených důkazů soudem I. stupně neshledal, že by rodinné vztahy zemřelé a pozůstalých nebyly minimálně tedy aspoň průměrné, tak přesto odvolací soud provedl dokazování, a to výsledkem otce zemřelé T.T. a dále taktéž výsledkem její tety M.J.

11. Výsledkem otce zemřelé M.T. odvolací soud zjistil, že tento žil se svou dcerou ve společné domácnosti, když poslední dobou tam s nimi žil i obžalovaný jako přítel dcery. Otec zemřelé si všiml, že poslední dobou jeho dcera nebyla ve vztahu s obžalovaným spokojena. Taktéž tento svědek sdělil, že ví, kde obžalovaný pracuje a z jeho zaměstnání se taktéž dozvěděl, že pokud tento řídí motorové vozidlo, chová se při tomto značně nebezpečně a nezodpovědně, a to především rychlou jízdou. Zemřelá je jediným potomkem svědka M.T., když tento svědek dále ve své výpovědi odvolacímu soudu sdělil, že zemřelá T. se taktéž zcela běžně stýkala se svojí matkou, se kterou se svědek již před vícero lety rozvedl. V dřívější době, když byla dcera ještě dítě, měl ji se svou bývalou manželkou ve střídavé péči, kdy dcera žila jak u své matky, tak u svědka, tedy svého otce. Poté, co dcera dosáhla dospělosti, nejdříve žila u své matky, avšak jelikož měla neshody s novým partnerem její matky, přestěhovala se do bydliště svého otce, tedy svědka M.T.. Tento svědek taktéž uvedl, že zemřelá měla i velmi blízký vztah se svým mladším bratrem, synem její matky, kdy se jednalo takzvaně o polorodého sourozence, měli společnou pouze matku.
12. U veřejného zasedání u odvolacího soudu byla vyslechnuta taktéž svědkyně M.J., která je tetou zemřelé T.T., a to z matčiny strany, tedy tato svědkyně je sestrou S.T., matky zemřelé T.. Tato svědkyně podrobně popsala vztahy mezi zemřelou a jí jako tetou a jejími dětmi, tedy ve vztahu k zemřelé sestřenicí M.J. a bratrancem J.J. Svědkyně uvedla, že zemřelá T. už od raného dětství se s jejich rodinou velmi často stýkala, když chodila k nim domů, chovala se tam zcela oprávněně jako doma, velmi často navštěvovali společné akce a taktéž se jako rodina stýkali. V posledních letech bydleli velmi blízko od sebe. Svědkyně popsala, že zemřelá měla velmi blízký a hezký vztah ke své sestřenicí M.J., v podstatě na stejné úrovni jako k samotné svědkyni, tedy tetě M.J.. Pokud se týče vztahu ke svému bratranci J.J., tento byl zcela přirozeně mírnější než k sestřenicí už proto, že se jednalo o chlapce, kdy dívky spolu více kamarádily a měly k sobě bližší vztah. Nicméně celkový vztah rodiny J. k zemřelé T.T. popisovala jako velmi kvalitní. Svědkyně se taktéž vyjádřila ke vztahu zemřelé a její matky s tím, že tyto se velmi často stýkaly, i když spolu nebydlely ve společné domácnosti, ale udržovaly spolu velmi vřelý a častý vztah.
13. Součástí spisu, a to konkrétně připojení poškozených k trestnímu řízení s nárokem na náhradu nemajetkové újmy, jsou i čestná prohlášení jednotlivých poškozených o tom, jaký konkrétní vztah udržovali se zemřelou a jak její smrt je psychicky zasáhla. Tato čestná prohlášení byla již provedena jako listinný důkaz soudem I. stupně a shodná čestná prohlášení byla i předložena odvolacímu soudu jako součást odvolání poškozených. Odvolací soud zde musí konstatovat, že samotné čestné prohlášení není důkaz o tom, že by tvrzení v něm uvedené byly pravdivé a skutečné, nicméně za situace, kdy protistrana tato čestná prohlášení nějakým způsobem nezpochybňuje, je možné z nich vyjít, navíc za situace, kdy jsou podpořeny dalším důkazem v tomto konkrétním případě výpověďmi svědků M.T., otce zemřelé, a M.J., tety zemřelé.
14. Po doplnění dokazování odvolacím soudem, odvolací soud dospěl k závěru, že je nutno rozsudek soudu I. stupně z podnětu odvolání obžalovaného zrušit ve výroku, kterým byl obžalovaný podle § 228 odst. 1 trestního řádu zavázán povinností uhradit nemajetkovou újmu poškozeným S.T., M.T. a T.B. Odvolací soud dospěl k závěru, že náhradu nemajetkové újmy je třeba určit v jiných částkách, než jak učinil soud I. stupně. Odvolací soud rozhodl ve prospěch obžalovaného a náhradu nemajetkové újmy u těchto tří poškozených snížil, a to tak, že S.T., která je matkou zemřelé T.,

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašílková

přiznal částku na náhradě nemajetkové újmy ve výši 807 060 Kč, což je částka odpovídající dvacetinásobku hrubé měsíční mzdy z předchozího roku, tedy z roku 2022. V tomto roce, tedy v roce 2022, byla průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství podle Českého statistického úřadu ve výši 40 353 Kč. Odvolací soud tedy má za to, že tato poškozená má nárok na tzv. základní nemajetkovou újmu jako osoba velmi blízká, kdy z provedených důkazů bylo zjištěno, že sice se zemřelou nemají společné bydliště, nicméně jako matka s dcerou se stýkaly velmi často a měly vzájemný nenarušený rodičovský vztah, který je možno přirovnat ke zcela průměrnému a kvalitnímu vztahu ve slušných rodinách. Pokud se týká otce zemřelé T., a to M.T., i zde odvolací soud musel regulovat částku, která mu byla přiznána soudem I. stupně, když odvolací soud dospěl k závěru, že na základě provedených důkazů je možné tomuto poškozenému přiznat náhradu nemajetkové újmy ve výši 887 766 Kč, což je dvaadvacetinásobek shora uvedené průměrné měsíční mzdy z roku 2022. Zde odvolací soud dospěl k závěru, že jeho vztah k zemřelé dceři je o něco bližší, než měla matka zemřelé, a to právě proto, že spolu žili ve společné domácnosti, a navíc pro poškozeného byla jediným potomkem. Poškozený navíc smrtí své dcery ztratil do budoucna osobu, která by se o něj mohla postarat a být mu blízkou osobou ve stáří. Dále pokud se týká poškozeného polorodého bratra zemřelé T., a to T.B., zde odvolací soud dospěl k závěru, že je možno mu přiznat náhradu nemajetkové újmy ve výši 484 236 Kč, což je dvanáctinásobek shora uvedené průměrné měsíční mzdy za rok 2022. Zde odvolací soud nemohl přehlédnout a musel zohlednit, že se jedná pouze o tzv. polorodého bratra, kdy tento má se zemřelou společnou pouze matku, navíc spolu v podstatě nikdy nežili ve společné domácnosti, i když na druhé straně, jak bylo zjištěno, se často vídali a chodili taktéž na návštěvy ke své tetě. Pokud tedy judikatura uvádí, že u plnohodnotného vztahu sourozenců by náhrada nemajetkové újmy po zemřelém sourozenci mohla být okolo patnáctinásobku shora uvedené průměrné měsíční nominální mzdy, má odvolací soud za to, že v tomto konkrétním případě je třeba tuto částku snížit na dvanáctinásobek vzhledem ke shora uvedenému.

15. Dále odvolací soud musel taktéž z podnětu odvolání poškozených M.J., M.J. a J.J. napadený rozsudek zrušit ve výroku, kterým byli tyto poškození podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázáni se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Zde se odvolací soud nemohl ztotožnit s názorem soudu I. stupně, když tento poškozené s jejich nárokem na náhradu nemajetkové újmy odkázal na řízení občanskoprávní proto, že nepovažoval za dostačující prokázání rozsahu újmy toliko na základě písemných prohlášení jednotlivých poškozených s tím, že toto by bylo potřeba podpořit dalšími důkazy. Soudu I. stupně však nic nebránilo v tom, aby takovéto důkazy opatřil, navíc, když se soudu I. stupně zcela nabízela možnost výsledků buď všech nebo aspoň některého z těchto vzdálenějších poškozených, kteří, jak uvádí zmocněnkyně poškozených v odvolání, byli přítomni hlavnímu líčení a nic nebránilo jejich výsledku jako svědků. Tím, že soud I. stupně takto neučinil, dochází k tzv. sekundární viktimizaci poškozených, tedy opětovnému poškozování poškozených na nemajetkové újmě, kteří by museli podstupovat další, a to občanskoprávní řízení, a museli by se zde ucházet o svůj nárok na nemajetkové újmě vůči obžalovanému. Dle judikatury Ústavního soudu je třeba o nárocích poškozených z nemajetkové újmy, pokud je to jen trochu možné, rozhodovat už v trestním řízení, zvláště za situace, kdy není potřeba provádět žádné rozsáhlé a těžko dostupné dokazování, např. v podobě vyhotovování znaleckého posudku, když by zcela postačilo vyslechnout jako svědky poškozené. Samozřejmě zde je i zodpovědnost zmocněnce poškozených jako osoby práva znalé, když tato zmocněnkyně u hlavního líčení dne 5. 11. 2024 na dotaz soudu, zda navrhuje doplnění dokazování, uvedla, že žádné takovéto návrhy nečiní. S tímto se však soud I. stupně neměl spokojit zvláště za situace, že nebylo potřeba hlavní líčení odročovat, když poškození byli přítomni. Odvolací soud tedy toto pochybení soudu I. stupně napravit tím, že sám provedl dokazování, a to konkrétně výsledkem poškozené svědkyně M.J. Po zhodnocení tohoto výsledku tak, jak už je uvedeno shora (viz. odst. 12), odvolací soud dospěl k závěru, že i tyto tři vzdálenější poškození mají nárok vůči obžalovanému na náhradu nemajetkové újmy. Odvolací soud uzavřel, že M.J. jako teta

zemřelé a M.J. jako sestřenice zemřelé mají nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 322 824 Kč, a to každá, když jejich vzájemný vztah se zemřelou odvolací soud vyhodnotil jako poměrně kvalitní. Pokud tedy odvolací soud vyšel z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 25 Cdo 894/2018, který hovoří o nejbližších příbuzných zemřelého, pak z tohoto logickou úvahou odvolací soud odvodil, že vzdálenějším příbuzným, a to tetě a sestřenci zemřelé přísluší na náhradě nemajetkové újmy částka rovnající se osminásobku průměrné hrubé měsíční mzdy za rok 2022 tak, jak bylo o ní hovořeno shora. Pokud se dále týká poškozeného J.J., který byl bratrancem zemřelé, zde odvolací soud dospěl k závěru, že jeho vztah k zemřelé byl poněkud slabší než u M.J. a odvolací soud vzhledem ke shora uvedenému a vzhledem k provedenému dokazování dospěl k závěru, že je možno mu přiznat čtyřnásobek hrubé měsíční mzdy za rok 2022, která byla 40 353 Kč, tedy po vynásobení se jedná o částku 161 412 Kč.

16. Pokud dále poškození požadovali na náhradě nemajetkové újmy částku vyšší, pak je odvolací soud musel se zbytky jejich nároku na náhradu nemajetkové újmy odkázat na řízení občanskoprávní. Poškození nepředložili soudu, a to jak soudu I. stupně, tak soudu odvolacímu žádné další důkazy, kterými by prokazovali, že jejich vztah k zemřelé poškozené byl vyšší, než jak rozhodl odvolací soud. Pokud tedy poškození, kteří byli odkázáni dle § 229 odst. 2 trestního řádu se zbytkem svých nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních, mají za to, že jejich vztahy byly na vyšší kvalitativní úrovni, než jak rozhodl odvolací soud, měli toto jako důkaz předložit soudu. Těmto poškozeným však nic nebrání v tom dožadovat se svých dalších nároků civilní žalobou.
17. Vzhledem ke všemu shora uvedenému tedy odvolací soud musel nejdříve dle § 258 odst. 1 písm. b), f), odst. 2 trestního řádu z podnětu odvolání obžalovaného a dále z podnětu odvolání poškozených M.J., M.J. a J.J. napadený rozsudek zrušit ve všech výrocích o náhradě nemajetkové újmy a po provedeném novém dokazování sám odvolací soud musel podle § 259 odst. 3 písm. b), odst. 4 trestního řádu nově rozhodnout o náhradě nemajetkové újmy.

### **Poučení o opravných prostředcích:**

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný, takže **rozhodnutí nabylo právní moci a je vykonatelné** (§ 139 odst. 1 písm. a), b), cc), § 140 odst.1 trestního řádu).

**Lze však** proti němu **podat** dovolání (§ 265a odst. 1,2 trestního řádu).

**Dovolání mohou podat** (§ 265d odst. 1 trestního řádu)

- nejvyšší státní zástupce, který je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch či v neprospěch obviněného (§ 265d odst. 1 písm. a), § 265f odst. 1 trestního řádu),
- obviněný pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 trestního řádu,
- je-li obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena může i proti vůli obviněného za něho v jeho prospěch dovolání podat též zákonný zástupce i jeho obhájce.

**Dovolání se podává u soudu, který rozhodl v I. stupni, do dvou měsíců** od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje (§ 265e odst. 1 trestního řádu).

O dovolání **rozhoduje Nejvyšší soud České republiky** (§ 265c trestního řádu).

**V dovolání**, kromě obecných náležitostí uvedených v § 59 odst. 3 trestního řádu, **musí být uvedeno** (§ 265f odst. 1 trestního řádu)

- proti kterému rozhodnutí dovolání směřuje,

Shodu s prvopisem potvrzuje Milana Hašlíková

- který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je napadán,
- čeho se dovolatel domáhá,
- konkrétní návrh na rozhodnutí dovolacího soudu,
- odkaz na zákonná ustanovení § 265b odst. 1 písm. a)-l), nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá.

**Rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 2 trestního řádu).**

Kdo podal **zcela bezvýsledně dovolání**, je povinen státu nahradit náklady řízení o tomto návrhu, a to paušální částkou, kterou stanoví ministerstvo spravedlnosti obecně závazným právním předpisem (§ 153 odst. 1 trestního řádu). Paušální částka nákladů v řízení o zcela bezvýsledně podaném dovolání činí **10.000 Kč** (§ 3a vyhlášky č. 312/1995 Sb.).

Brno, dne 12. 3. 2025

JUDr. Hana Kleinová v.r.  
předsedkyně senátu

Vypracoval:  
JUDr. Aleš Dufek v.r.